

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 19. decembar 2016. godine
Ref. br.:RK1021/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI105/15

Podnosilac

Mehmet Bajraktari i drugi

**Ocena ustavnosti obaveštenja KMLC. br. 44/15 glavnog državnog tužioca
od 10. aprila 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Mehmet Bajraktari, Hamit Bajraktari, Brahim Bajraktari i Arxhend Bajraktari (u daljem tekstu: podnosioci zahteva) iz Glogovca, koje zastupa Alexander Borg Oliver, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju obaveštenje KMLC. br. 44/15 Kancelarije glavnog državnog tužioca od 10. aprila 2015. godine, rešenje Rev. br. 272/14 Vrhovnog suda Kosova, koje je zastupnik podnosilaca primio 23. decembra 2014. godine. Podnosioci zahteva takođe osporavaju i rešenja Apelacionog suda Ac. br. 2052/2012 Apelacionog suda od 3. septembra 2013. godine i Ca. br. 3824/13 od 3. jula 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev podnosilaca za ocenu ustavnosti osporenih odluka, kojima su im navodno povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članu 32. [Pravo na pravno sredstvo], članu 46. [Zaštita imovine], članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i članu 54. [Sudska zaštita prava], kao i prava garantovana Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP) prema članu 6. [Pravo na pravično suđenje], članu 13. [Pravo na delotvorni pravni lek], članu 14. [Zabrana diskriminacije] i članu 1. Protokola 1 [Zaštiti imovine].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 10. avgusta 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 14. septembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI105/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI105/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 20. oktobra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.
8. Dana 3. oktobra 2016. godine, predsednica Suda je odlukom imenovala sudiju Bekima Sejdiua za člana Veća za razmatranje umesto sudije Roberta Carolana, koji je 9. septembra 2016. godine dao ostavku na poziciju sudije.
9. Dana 20. oktobra 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 26. odnosno 30. aprila 2001. godine, podnosioci zahteva su podneli odvojene tužbe pred Opštinskim sudom u Glogovcu protiv Opštine Glogovac i Kompanije za promet goriva "Kosova Petrol" u vezi utvrđivanja vlasništva nad katastarskim parcelama navedenim u tužbi za koje tvrde da su njima i njihovom ocu nezakonito eksproprisane 1976. godine od strane tužene, Opštine Glogovac. Podnosioci zahteva su u tužbi naglasili da i dalje poseduju nekoliko delova nepokretnosti i da su na njima izgradili različite objekte.
11. Tužbe podnosilaca zahteva su registrovane u sudu kao C. br. 52/2001 i C. br. 55/2001, međutim sud je 25. maja 2001. godine spojio predmete u jedan i registrovao ga pod karakterističnim brojem C. br. 52-55 /2001, jer su bili iste pravne prirode.
12. Dana 3. septembra 2001. godine, Opštinski sud u Glogovcu je presudom C. br. 52-55/2001 usvojio tužbu podnosilaca zahteva i priznao im pravo vlasništva nad parcelama navedenim u tužbi.
13. Prema podnosiocima zahteva, Okružni sud u Prištini je rešenjem Ac. 49-01/2001 (koje nisu priložili spisima predmeta, a za koje su rekli da će ga kasnije dostaviti) „iz *potpuno proceduralnih razloga*“ poništio prvostepenu presudu i vratio predmet na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Glogovcu.
14. Dana 29. decembra 2005. godine, Opštinski sud u Glogovcu je presudom C. br. 4/02 u postupku ponovnog suđenja odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosilaca zahteva.
15. Dana 14. avgusta 2008. godine, Okružni sud u Prištini je presudom Ac. br. 256/2006 potvrdio presudu C. br. 4/02 prvog stepena i odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosilaca zahteva.
16. Dana 30. jula 2009. godine, Vrhovni sud je presudom Rev. br. 603/2008 odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosilaca zahteva izjavljenu protiv drugostepene presude.
17. Dana 12. aprila 2010. godine, podnosioci zahteva su preko svojih ovlašćenih zastupnika podneli Apelacionom sudu Kosova zahtev za ponavljanje postupka, okončanog presudom Rev. br. 603/2008 Vrhovnog suda.
18. Dana 5. maja 2010. godine, podnosioci su dopunili zahtev za ponavljanje postupka.
19. Dana 3. septembra 2013. godine, Apelacioni sud je rešenjem Ac. br. 2052/12 odbio, kao neosnovan, zahtev za ponavljanje postupka okončan pravosnažnom presudom Vrhovnog suda.
20. Dana 9. oktobra 2013. godine, zastupnik podnosilaca zahteva je u skladu sa pravnim uputstvom izjavio žalbu Sudskom veću Apelacionog suda, tražeći ukidanje rešenja za odbijanje zahteva za ponavljanje postupka.

21. Dana 8. jula 2014. godine, Veće Apelacionog suda je rešenjem CA. br. 3284/13 odbilo, kao neosnovanu, žalbu zastupnika podnosilaca i potvrdilo rešenje od 3. septembra 2013. godine.
22. Neodređenog datuma, podnosioci su podneli Vrhovnom sudu Kosova zahtev za reviziju zbog bitnih povreda odredbi parničnog postupka, tražeći ujedno ukidanje oba rešenja Apelacionog suda kojima je odbijen zahtev za ponavljanje postupka.
23. Dana 20. novembra 2014. godine, Vrhovni sud je rešenjem Rev. br. 272/14 odbio, kao neosnovan, podnet zahtev za revizijom.
24. Dana 26. marta 2015. godine, zastupnik podnosilaca je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu Kosova protiv rešenja Vrhovnog suda u vezi sa zahtevom za reviziju.
25. Dana 10. aprila 2015. godine, državni tužilac je u svom obaveštenju KMLC br. 44/15 upućenom kancelariji zastupnika podnosilaca, utvrdio da nije našao osnov za podnošenje vanrednog pravnog sredstva-zahteva za zaštitu zakonitosti, jer se „prema članu 245.3 ZPP ne dozvoljava takav zahtev protiv sudske odluke kojom je odlučeno u vezi sa revizijom.”

Navodi podnosioca

26. Podnosioci zahteva tvrde da je do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na sudsku zaštitu i prava na imovinu garantovanim Ustavom Kosova i EKLJP došlo jer redovni sudovi nisu uzeli u obzir sve činjenice iznete u vezi sa imovinom, dodajući da je uskraćivanje imovine, prvo od strane opštine, izvršeno bez ikakvog pisanog dokumenta i da je bilo faktično. Kasnije, sudovi nisu uzeti u obzir overene ugovore u vezi sa pitanjem nasledstva spornih imovina, a koji su overeni u samim redovnim sudovima. Tvrdi se i da nije pravično razmotreno pitanje eksproprijacije i da je sud pokazao elemente pristrasnosti zbog učešća jednog sudije u različitim fazama postupka.
27. Podnosioci zahteva su tražili od Suda da utvrdi povredu ljudskih prava kao što je istaknuto u zahtevu i da Sud „*doneše takva dodatna, dovoljna uputstva koja smatra potrebnim za pravilnu primenu pravde u okolnostima slučaja i da, inter alia, obezbedi da su se posebno prava vlasništva i posedovanja u potpunosti vratila podnosiocima zahteva.*”

Prihvatljivost zahteva

28. Kako bi sudio zahtev podnosilaca, Sud prvo treba da razmotri da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113, stav 7 Ustava koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo

kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

30. Pored toga, Sud ocenjuje da li su podnosioci zahteva podneli zahtev u propisanom roku i ovom prilikom se poziva na član 49. Zakona, koji predviđa: *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog .”*
31. Da bi utvrdio da li su podnosioci podneli zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca, Sud se poziva na datum prijema poslednje odluke od strane podnosilaca i datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.
32. “Poslednja odluka“ prema članu 49. Zakona, treba da bude poslednja odluka kojom je odbijena tužba podnosilaca (vidi: *mutatis mutandis Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, br. 46477/99, ESLJP, odluka od 14. marta 2002. godine). Rok počinje da teče od konačne odluke, kao rezultat iscrpljivanja adekvatnih i efektivnih sredstava kako bi se osigurala ispravka stvari koja je predmet žalbe (vidi: *mutatis mutandis Norkin protiv Rusije*, zahtev 21056/11, ESLJP odluka od 5. februara 2013. godine, i vidi: *Moya Alvarez protiv Španije*, br. 44677/98, ESLJP odluka od 23. novembra 1999. godine).
33. Što se tiče zahteva za zaštitu zakonitosti, podnet od strane državnog tužioca, Sud opaža da je državni tužilac pozivanjem na odredbe na snazi primetio da se podnosiocima u skladu sa članom 245.3 ZPP ne dozvoljava takav zahtev protiv sudske odluke kojom je odlučeno u vezi sa revizijom.“
34. Sud opaža da član 245. stav 3 Zakona o parničnom postupku predviđa:
“Zahtev za zaštitu zakonitosti ne dozvoljava se protiv odluke da u slučaju revizije ili zahteva za zaštitu zakonitosti odluči nadležni sud za odlučivanje po ovim pravnim sredstvima.”
35. U okolnostima ovog slučaja, jasno je da zahtev za zaštitu zakonitosti nije bio delotvorno pravno sredstvo i nije moglo biti legitimnog očekivanja za uspeh ovog sredstva, jer je zakonom jasno utvrđeno da vanredno pravno sredstvo nije bilo dozvoljeno da se podnese.
36. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da je poslednja odluka u ovom slučaju rešenje Rev. br. 272/14 Vrhovnog suda i rok počinje da teče od dana prijema gore navedenog rešenja od strane zastupnika podnosilaca (vidi: *Bayram i Yildirim protiv Turske*, zahtev br. 38587/97, ESLJP, odluka od 29. januara 2002. godine) i ne može uzeti u obzir obaveštenje glavnog državnog tužioca kao poslednju odluku.
37. Dakle, iz podnesaka rezultira da je zastupnik podnosilaca rešenje Vrhovnog suda u vezi sa zahtevom za reviziju primio 23. decembra 2014. godine i to se potvrđuje na osnovu pečata koji je stavljen prilikom prijema na prvoj strani tog rešenja, dok su podnosioci podneli zahtev Sudu 10. avgusta 2015. godine (vidi,

između ostalog, rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda KI201/13, podnositeljka zahteva: *Sofa Gjonbalaj* od 17. aprila 2013. godine).

38. U okolnostima kada je zahtev podnet van roka, Sud ne može da razmatra pokrenute tvrdnje u vezi sa navodnim povredama prava na pravično suđenje u svim svojim elementima niti prava na imovinu zaštićenim Ustavom i EKLjP.
39. Na osnovu gore navedenog proizilazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanim u članu 49. Zakona i treba da se proglasi neprihvatljivim, jer je podnet van roka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika, 20. oktobra 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

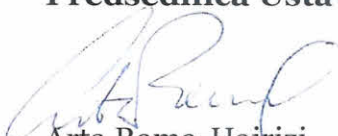
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi